

Suoniemen pitäjänkertomus

EERO JÄRVENTAUSTA *Suoniemen tarinaa*. Tyrvään seudun Museo- ja Kotiseutu yhdistyksen julkaisuja XLII. Vammala 1965. 224 sivua.

Opettaja Eero Järventausta on uraasti ja hyvin tuloksin jo yli kolmekymmentä vuotta kerännyt erilaista henkistä perinnettä syntymäpitäjästään Mouhijärveltä ja sen naapuripitäjistä Suoniemeltä, hiukan muistakin satakuntalaispitäjistä. Järventaustan keräelmiä on eniten SKS:n Kansanrunousarkistossa (kansanperinteen eri aloilta v:sta 1936 lähtien yhteensä lähes 6 000 numeroa), Sanakirjasäätiössä (vuosina 1936—1968 yht. 6 121 sanalippua) ja Seurasaarisäätiössä (v:sta 1962 alkaen yht. 377 muistiinpanolehteä) sekä jonkin verran myös Satakunnan nuorisoseuran liiton kotiseutuarkistossa Porissa (murre-sanoja, paikannimiä).

Esiteltävänä oleva kirja — ylipainos Tyrvään sanomissa v. 1962—1964 julkaistuista alakerroista — on tarkoitettu Suoniemen kotiseututietoutta käsittelevän sarjan alkuosaksi, mistä selittyy sen silmäänpiستävä yksipuolisuus. Kirjassa selvitetään näet laajahkosti vain Suoniemen ilmastoa, kasvillisuutta ja eläimistöä. Ilmaston kuvauksessa on parisataa murteella kirjoitettua sähän liittyvää sananpartta, ennettä ja lausahdusta. Luvusta »Kasvillisuus» mainittakoon paitsi sananparsi-,enne- ja taikanäyteitä latinalaisten nimien mukaan aakkostettu suoniemeläisten kasvinnimien kokoelma, jossa on peräti tuhatkunta erilaista nimitystä (esim. *Anthriscus silvestris*: *koirranputki, pilliruaho, pruutanputki, putkenkukkanen, ruiskuheinä*; *Eriophorum*: *kirsiheinä, kylmänheinä, niittuvilla, tynys, tynyspää, valkeepää, valkopää, villahaina, villapää*; *Geum*: *ampiaisenkukka, hörriäisenkukkanen, kissanpulpura, möttiäisenkukkanen, vapsahai-*

senkukkanen). Eläimistöä käsittelevästä luvusta mainittakoon ensinnä lähes kahdensadan eläimen suoniemeläiset nimitykset (esim. *Alces alces*: *haarasarvinen, halkikoipi, hirvi, huhtahevonen, hurstihousu, korpilehmä, kruunupää, mettälehmä, mettänkomee, mettänkuninkas, mettämäija, mettämummu, mettävinu, pitkäkoipi, sarvipää*), edelleen puolitoistasataa eläimiin liittyvää sananpartta ja ennustetta (»Suruks kirppu sukasa, iloks täi tukasa»); »Kyllä kissa kynnet saa, ku se puuhum meinaa», ym.), eläinten ääntelyä kuvaavia verbejä (esim. lammas: *määkki, määkyy, määkittää, mökeltää, päkättää, pököttää*; harakka: *hakattaa, halkattaa, hekottaa, hirtuu, höröttää, nauraa, präkättää, kräkättää, räkättää*; sammakko: *haukkuu, hoornaa, kurnuttaa, purnuttaa, pulputtaa, hornottaa*), kokoelma eläinten puheita (»Varis hokee sateen edellä: — Saat, saat, saat, vettä saat. Ja lapsille, jotka leikkivät kuralammikossa: — Saat, saat, saat, sammakon saappaat saat, saat, saat»); »Hyttynen hyrisee nukkuvan ihmisen korvan juuressa: — Oookos yätä, että mä saan syärä . . .?»), jne.) ja eläintarinoita, joista muutamat ovat murteella kirjoitettuja. Kirjan alkuluvuissa on Suoniemen vesistöjen ja soiden sekä vuorien, kallioiden ja mäkien kansanomaisia nimiä ja muutamia näihin liittyviä tarinoita.

Eero Järventaustan Suoniemen pitäjänkertomus, josta perin pienen painoksen takia (vain 100 kpl!) heti ilmestyttyään tuli harvinaisuus, sisältää siis varteen otettavaa ainesta etenkin kielentutkijoille, jonkin verran muunkin perinteen tutkimukselle.

PERTTI VIRTARANTA